

1. klasse

Tegning og maling er en vigtig forberedelse til arbejdet med bogstaverne. Hånden har derigennem fået øvelse i at forme en linje eller en figur. Bogstaverne skal blive til, skabes ét for ét, og her skal barnet være en aktiv deltager.

Konsonanterne tager deres udgangspunkt i noget ydre i verden, og deres former fremkommer ved, at billeder af disse ting forvandles til bogstaver. Vokalerne tager deres udgangspunkt i noget indre hos mennesket, en sindsstemning. Denne impulserer en bevægelse i mennesket, som leder frem til vokalens lyd og form.

Vejen til hvert bogstav skal indeholde en oplevelse. Det kan det blive til, når barnet har deltaget i tilblivelsen. Når det f.eks. har set, hvordan "Bjørnen brummer barsk og brun...." bliver til B, eller "Kongen kæmper kækt...." bliver til K. Snart bliver bogstaver til ord, til skrift. Menneskehedens egen lange vandring fra ordets lyde til skrifttegnene har fået en slags afspejling i barnets indlæring.

Delmål efter 1. klasse

De fleste kan ved slutningen af 1. klasse læse lydrette ord.
De behersker de store trykte bogstaver. efter 1.kl.

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at – udvikle fantasi og følelse – udvikle de billeddannende evner – udvikle sansen for det levende ord – kunne genfortælle en historie – kunne udtrykke det, som har gjort indtryk – genfortælle egne oplevelser – udtrykke et motiv fra en fortalt historie i maling og tegning – kende og beherske de store trykte bogstavers form og lyd med baggrund i "fra billede til bogstav" -processen – skrive enkelte ord – læse lydrette ord

2. klasse

Hvis små bogstaver endnu ikke er blevet introduceret sker det i starten af 2 klasse gennem forvandling af de store. Skrivningen går nu videre med at skrive enkle tekster, som f.eks. er hentet fra fortællestoffet. Eleverne dels tegner og dels skriver bogstaverne, og der lægges vægt på rigtig skriveretning, således at overgangen til sammenhængende skrift kan gå let.

Læseøvelser bliver en naturlig fortsættelse af skrivningen. Med baggrund i fortællestoffet laver eleverne deres egne arbejdshæfter, som således kommer til at danne udgangspunkt for både skrive- og læseøvelser.

Vi arbejder hen imod at give en alsidig glæde ved at bruge sproget. Dette sker f.eks. igennem børnestavning, rim og remser, små skriveøvelser, små egen digtede fortællinger, skuespil og lette læsebøger. I slutningen af 2. klasse kan de fleste læse små lette bøger og skrive efter ord de hører. Vægten er endnu ikke på det retskrivningsmæssige korrekte, da sprogglæden vægtes højest.

Delmål efter 2. klasse

Læsning

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at – læse enkle selvskrevne tekster og bruge dem i hverdagssammenhænge - læse trykte læsebøger – anvende enkle før-læsestrategier – kende forskelle og ligheder i ords betydning .

Fremstilling

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at – selvstændigt at fremsige forberedt vers eller digt for klassen. – udtrykke sig i tale, lyd, billede samt enkel skrift. – kende de små og store bogstavers form, skrivelinje og lyd – stave og skrive enkle ord og tekster efter lydmetoden – gengive hovedindholdet af tekster til klasse-trinnet – forholde sig til fortællingen, og forbinde emne med egen viden, erfaring og ideer – formulere underspørgsmål. – have en oplevelse af enkel disposition – udarbejde små enkle tekster med billeder og skrift – skabe rim.

Fortolkning

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at – forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster. – kunne lege med sprog, billeder og fortælling. – udvikle følelsen af slægtskab med naturen. – udvikle indsigten i forskellige menneskelige egenskaber. – kunne fornemme den menneskelige spændvidde. – have kendskab til poetisk sprogbrug og billeder. – kunne følge forløbet i en fortælling, og opleve dens begyndelse, midte og slutning – kunne sammenligne fortællingen med egne oplevelser.

Kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at - kunne kommunikere hensigtsmæssigt, og med respekt for andre, i nære hverdagsituationer. – veksle mellem at lytte og ytre sig. – sætte sig ind i afsender og modtagers situation. – kunne iagttage, at sprog bruges forskelligt – genfortælle en historie, udpege centrale elementer og samtale om den – genfortælle egne oplevelser for klassen – kunne udtrykke egen opfattelse af fortællingen – udtrykke sig i malede billeder med et bevidst farvevalg – improvisere med kropssprog og stemme – deltage i rollelege og rollespil.

3. klasse

Børnene øver sig fortsat i at formulere tekster selvstændigt. Det meste, barnet skriver på dette alderstrin, er hentet fra fortællestoffet. Saftigt og livfuldt, monumentalt eller humoristisk - sproget skal være dækkende, og det skal være rigt.

Her, som på alle trin, skal sproglig glæde stå centralt. At skabe sprog er stadig uendelig meget vigtigere end at kunne retskrivningsfinesser. Men også dette får fra nu af sin tilmålte plads. Der er også små glimt af grammatik i undervisningen.

Læsning øves nu ihærdigt. For mange tager det tid at blive en god læser og endnu længere tid at blive en god højt læser. Men bøgernes verden skal, for dem alle, blive en skat, som skolen må åbne elevernes øjne for. Da nogle børn kan have vanskeligheder med at lære at læse, må undervisningen tilrettelægges således, at disse børn bevarer den bedst mulige optimisme i denne stræben. De må have ekstra hjælp eller opfølgning, også fra hjemmet.

Delmål efter 3. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at – kende menneskelivet og dets grundliggende realiteter gennem ældre nordisk litteratur – kende vor kulturs grundpiller gennem fortællinger fra "Det gamle Testamente" – udvikle evnen til at se livets moralske dilemmaer – kunne sætte egne oplevelser ind i den rette sammenhæng – udtrykke sig mundtligt i fortælling af egne oplevelser for klassen – lytte til andres genfortællinger og fortællinger – vise sikkert kendskab til bogstavernes form, lyd og kombinatorik – formulere små skriftlige tekster – gengive en handling i et malet billede – stave til lydrette og hyppigt forekommende ord i egne tekster – kende til den første grammatik – læse forberedte stykker op fra egne eller kendte tekster – lytte til andres oplæsning af tekster

4. klasse

I løbet af 4. klasse begynder eleverne at skrive sammenhængende håndskrift: skråskrift. Fyldepenen er et redskab som de fleste børn forbinder med noget særligt og det får dem instinktivt til at gøre sig mere umage med deres skrift. Dette er begyndelsen på en lang vej, hvor målet er at hjælpe eleverne til en smuk og personlig håndskrift.

Kunsten at skrive øves flittigt. På dette trin er sproget begyndt at blive helt centralt i arbejdet med lærestoffet, og der skrives egne fortællinger ud fra fortællestoffet og egne tekster baseret på f.eks. årstid, fantasi og forskellige genrer. Eleverne har noget på hjerte - en første betingelse for at skrive.

Grammatikundervisningen begynder for alvor i 4. klasse. Eventuelle erfaringer fra 3. klasse tages op, og man tager fat på et systematisk studium af verber, adjektiver og substantiver. Undervisningen må have karakter af opdagelse, en opdagelsesrejse i selve sproget. I slutningen af 4. klasse bør eleverne være sikre i ordklasserne: verber, adjektiver og substantiver og i verbernes bøjning i nutid, datid og fremtid.

Højtlesning såvel som indenadslæsning øves. Hvis ikke det allerede er indført, så indføres et frilæsningsbibliotek i midten af 4. klasse. Retskrivningen bliver vigtigere, og staveord er et vigtigt øvefelt. Den mundtlige recitation er af stor betydning. Alitterationen i de gamle nordiske kvad skaber glæde over lyde og klange i sproget.

Delmål efter 4. klasse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- kende fortællinger fra den nordiske mytologi, heltesagn og sagaer
- udvikle glæde ved recitation
- udvikle fornemmelse for lyde og klange i sproget
- gengive fortalt stof skriftligt
- udtrykke indholdet af fortalt stof i et digt – udtrykke et personligt budskab på skrift – underbygge indholdet i en fortalt historie i malede billeder og farvetegninger – skrive sammenhængende håndskrift, skråskrift – kende til verber, adjektiver og substantiver – forstå verbernes bøjning i tid – følge lydregler i egen stavning – kende og bruge enkle retstavningsregler – kunne højt læse en alderssvarende og forberedt tekst for klassen – læse en alderssvarende tekst selvstændigt og med god indholdsforståelse – fastholde hovedindholdet i en læst tekst

5. klasse

Elevernes egen tekstskrivning opmuntres og øves gennem forskellige skriftlige opgaver. Grammatikundervisningen intensiveres, så alle ordklasser nu gennemgås, og bøjningerne øves.

Retskrivningen øves helt målrettet, f.eks. gennem diktatskrivning. I recitation og digtlæsning hentes en stor del af stoffet fra den historiske litteratur; f.eks. Iliaden og Odysseen, og eleverne stifter gennem recitationsøvelser bekendtskab med heksameteret.

Læsningen øves bl.a. ved, at klassen læser bøger og andre tekster i undervisningen. Læselysten stimuleres også ved, at eleverne fx fortæller i klassen om bøger, de har fundet interessante.

Fortællestoffet gives i 5. klasse især som en del af historieundervisningen og omfatter de gamle persiske, ægyptiske og indiske sagn.

6. klasse

I 6. klasse skrives selvstændige stile, også egentlige fristile. Elevernes nyvundne evne til bevidst iagttagelse skal danne udgangspunkt for en helt ny og selvstændig fortælleglæde, som der skal gives plads til i stileemnerne. Opgaverne kommer både fra elevernes egne erfaringer og fra undervisningsstoffet.

Der lægges mere vægt på at pleje udtryksglæden end på den sproglige præcision. I 6. klasse arbejdes der med retskrivningen gennem systematiske øvelser, bl.a. diktatskrivning og gennemgang af retskrivningsregler.

I grammatikundervisningen trædes der ind i analysen. De vigtigste sætningsled læres gennem grundige øvelser. Også læsningen er vigtig, ikke kun gennem træning af læsefærdigheden, men også ved at eleverne stifter bekendtskab med gode forfattere.

Fornemmelsen for stilistiske virkemidler udvikles begyndende, bl.a. gennem diskussioner af, hvad der er godt skrevet. Der lægges vægt på at øve mundtlig genfortælling, baseret på selvstændige iagttagelser, og eleverne kan holde små oplæg for klassen.

I 6. klasse fortælles der fra den græske og romerske tid, og det sker i et fagfællesskab med historieundervisningen

Delmål efter 5. - 6. klasse

Eleverne skal lære at bruge talesproget forståeligt og klart i samtale, samarbejde, diskussion, fremlæggelse og fremførelse. De skal kunne referere, kommentere og informere.

Desuden skal de kunne fremlægge et fagligt stof. Iagttagelse, argumentation og debat er nye områder, der skal plejes, men samtidig skal den skabende fantasi og den billedfyldte levende tænkning også stimuleres.

De skal lære at bruge hjælpemidler, der støtter kommunikationen, bl.a. stikord og plancher, og at lytte aktivt og følge op med analytiske og vurderende spørgsmål. Desuden skal de kunne forstå lette norske og svenske tekster og andre udtryksformer og kende til nogle ligheder og forskelle mellem nabosprogene.

Efter 6. klasse skal de kunne læse sikkert og med passende hastighed i både skønlitterær og faglig læsning. De skal skriftligt kunne formulere sig mere frit og sammenhængende, så de bygger videre på det tidligere lærte. De skal også kunne indsamle stof og lave en disposition. De skal beherske den elementære grammatik, kunne bøje substantiver, verber, adjektiver og pronominer, ligesom de skal kunne bruge dem i de rigtige bøjningsformer, når de skriver egne tekster.

Desuden skal de kunne konstruere en sætning og lave korrekt tegnsætning, ligesom de skal kunne skelne mellem hovedsætninger og bisætninger. De skal kunne skrive en letlæselig håndskrift med passende hastighed. I litteraturundervisningen skal de bygge videre på det allerede lærte.

De skal også lære at kende til litteraturens foranderlighed gennem tiderne og til, at litteraturen afspejler den tid, den er blevet til i, og finde udtryk for værdier både i andres udsagn og i tekster og andre udtryksformer fra forskellige tider.

Kompetencemål efter 7. klasse

Læsning

Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge

Fremstilling

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i formelle situationer

Fortolkning

Eleven kan forholde sig til almene temaer gennem systematisk undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster

Kommunikation

Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i overskuelige formelle og sociale situationer

Kompetencemål efter 9. klasse

Læsning

Eleven kan styre og regulere sin læseproces og diskutere teksters betydning i deres kontekst.

Fremstilling

Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation

Fortolkning

Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.

Kommunikation

Eleven kan deltage reflekteret i komplekse formelle og sociale situationer.

Færdigheds- og vidensområder - og mål - efter 7. klasse

Læsning

Finde tekst

- Eleven kan vurdere relevans af søgeresultater på søgeresultatsider.
- Eleven har viden om søgerelaterede læsestrategier.

Forberedelse

- Eleven kan orientere sig i tekstens dele.
- Eleven kan sammenholde teksters formål og indhold med læseformål.
- Eleven har viden om teksters formål og læseformål.

Afkodning

- Eleven kan læse ukendte ord ved umiddelbar genkendelse af de mest almindelige orddele.
- Eleven har viden om morfemer i danske ord.
- Eleven kan læse ukendte ord i fagtekster.
- Eleven har viden om stavemåde og betydning af ord i fagtekster.

Sprogforståelse

- Eleven kan anvende overskrifter og fremhævede ord til at skabe forståelse af tekster.
- Eleven har viden om ord og udtryk der forklarer nyt stof.
- Eleven kan udlede dele af ords betydning fra konteksten.
- Eleven har viden om ordforståelsesstrategier.

Tekstforståelse

- Eleven kan gengive hovedindholdet af fagtekster.
- Eleven har viden om fagteksters struktur.
- Eleven kan anvende grafiske modeller til at få overblik over teksters struktur og indhold.
- Eleven har viden om grafiske modeller.

Sammenhæng

- Eleven kan vurdere teksters perspektiv på et emne.
- Eleven har viden om metoder til sammenligning af teksters perspektiver.
- Eleven kan vurdere teksters anvendelighed.
- Eleven har viden om kriterier for teksters anvendelighed.

Fremstilling

Planlægning

- Eleven kan tilrettelægge processer til fremstilling af faglige produkter alene og i samarbejde med andre.
- Eleven har viden om fremstillingsprocesser.

Forberedelse

- Eleven kan konkretisere ideer gennem tænkeskrivning
- Eleven har viden om tænkeskrivning, brainstorm og mindmap.

Fremstilling

- Eleverne kan udarbejde anmeldelser, instruktioner og fagtekster.
- Eleven har viden om kommenterende og forklarende fremstillingsformer.
- Eleven kan give og modtage respons.
- Eleven har viden om responsmetoder.

Korrektur

- Eleven kan anvende afsnit og sætte komma.
- Eleven har viden om sætnings- og tekststruktur.
- Eleven kan stave alle almindelige ord sikkert.
- Eleven har viden om bøjningssystemer og ords oprindelse.

Præsentation og evaluering

- Eleven kan fremlægge sit produkt for andre.
- Eleven har viden om modtagerforhold.
- Eleven kan revidere sin arbejdsproces frem mod næste produktionsforløb.
- Eleven har viden om revision af arbejdsproces og målsætning.

Fortolkning

Oplevelse og indlevelse

- Eleven kan læse med fordobling.
- Eleven har viden om at læse på, mellem og bag linjerne.
- Eleven kan udtrykke en æstetisk teksts stemning.
- Eleven har viden om måder at udtrykke teksters stemning på.

Undersøgelse

- Eleven kan undersøge fortællerpositioner.
- Eleven har viden om fortællertyper.
- Eleven kan undersøge teksters rum og tid.
- Eleven har viden om scenarier og tidsforståelser.

Fortolkning

- Eleven kan udtrykke sin tekstforståelse gennem medskabelse af teksten.
- Eleven har viden om metoder til medskabende arbejde.
- Eleven kan sammenfatte sin fortolkning.
- Eleven har viden om motiv og tema.

Vurdering

- Eleven kan anmelde litteratur og andre æstetiske tekster.
- Eleven har viden om anmeldelsesgenrer.
- Eleven kan vurdere en tekst i lyset af tekstens samtid.
- Eleven har viden om måder at vurdere tekster på i forhold til deres samtid.

Perspektivering

- Eleven kan sætte teksten i forhold til andre værker.
- Eleven har viden om intertekstualitet.
- Eleven kan sætte det læste i forhold til tekstens samtid.
- Eleven har viden om udvalgte historiske og kulturelle litterære perioder

Kommunikation

Dialog

- Eleven kan påtage sig roller i samtalsituationer.
- Eleven har viden om frie og formaliserede samtaleformer.
- Eleven kan tage forskellige roller i en styret debat.
- Eleven har viden om debatroller.

Krop og drama

- Eleven kan bruge kropssprog og stemme i oplæsning og mundtlig fremlæggelse.
- Eleven kan skabe fælles fortællinger sammen med andre.

Sprog og kultur

- Eleven kan indgå i sprogligt mangfoldige situationer.
- Eleven har viden om samspillet mellem sprog, kultur og sproglig mangfoldighed.

Færdigheds- og vidensområder - og mål - efter 9. klasse Læsning

Finde tekst

- Eleven kan kildekritisk vurdere bruger- og ekspertproduceret indhold.
- Eleven har viden om afsenderforhold og genrer på internettet.
- Eleven kan planlægge og gennemføre faser i informationssøgning.
- Eleven har viden om faser i informationssøgning.
- Eleven kan gennemføre målrettet og kritisk informationssøgning.
- Eleven har viden om kildekritisk søgning.

Forberedelse

- Eleven kan vurdere tekstens afsender og målgruppe.
- Eleven har viden om afsenderforhold og målgruppe.
- Eleven kan skaffe sig overblik over multimodale teksters opbygning.
- Eleven har viden om genretræk og multimodalitet.
- Eleven kan afgøre hvordan en tekst skal læses.
- Eleven har viden om før læsestrategier.

Afkodning

- Eleven kan variere læsehastighed bevidst efter læseformål og ordkendskab i teksten.
- Eleven har viden om sammenhæng mellem ordgenkendelse og læsehastighed.
- Eleven kan læse komplekse danske og lånte ord hurtigt og sikkert.
- Eleven har viden om morfemer i låneord.
- Eleven kan læse komplekse tekster hurtigt og sikkert.
- Eleven har viden om stavemåde og betydning af ord i alle tekster.

Sprogforståelse

- Eleven kan vurdere tekstens sproglige virkemidler.
- Eleven har viden om sproglige virkemidler.
- Eleven kan vurdere betydningen af ord og begreber i relation til tekstens oprindelse.
- Eleven har viden om sociolekter og formelt sprog.
- Eleven kan anvende ord og udtryks betydning til at forstå komplekse tekster.
- Eleven har viden om ordvalgets betydning for budskabet.

Tekstforståelse

- Eleven kan sammenfatte informationer fra forskellige elementer i teksten.
- Eleven har viden om tekstelementers opbygning og funktion.
- Eleven kan sammenfatte informationer fra flere tekster.
- Eleven har viden om metoder til sammenstilling af informationer fra flere tekster.
- Eleven kan forstå komplekse tekster.
- Eleven har viden om metoder til vurdering af teksters formål og perspektiv.

Sammenhæng

- Eleven kan sætte tekster ind i sammenhæng.
- Eleven har viden om sammenhæng mellem tekst og kontekst.
- Eleven kan diskutere mulige udfald af situationer beskrevet i tekster.
- Eleven har viden om metoder til opstilling af scenarier.
- Eleven kan kritisk vurdere teksters udsagn på baggrund af kontekst.
- Eleven har viden om metoder til systematisk undersøgelse af tekster.

Fremstilling

Planlægning

- Eleven kan selvstændigt formulere en afgrænset opgave.
- Eleven har viden om opgave- og problemformulering.
- Eleven kan organisere samarbejde om fremstilling.
- Eleven har viden om produktionsplanlægning, roller, faser, ressourcer, opgavetyper og deadlines.
- Eleven kan tilrettelægge proces fra idé til færdigt produkt.
- Eleven har viden om komplekse fremstillingsprocesser.

Forberedelse

- Eleven kan indsamle oplysninger og disponere indholdet.
- Eleven har viden om spørgeteknikker og observationsmetoder.
- Eleven kan forberede større multimodale produktioner.
- Eleven har viden om research, optagelse og skitser.
- Eleven kan disponere og layoute stof, så det fremmer hensigten med produktet.
- Eleven har viden om målrettede dispositions- og formidlingsmetoder.

Fremstilling

- Eleven kan udarbejde opinions- og ekspressive tekster.
- Eleven har viden om argumenterende og reflekterende fremstillingsformer.
- Eleven kan fremstille større multimodale produktioner.
- Eleven har viden om virkemidler, grafisk design og efterproduktion.
- Eleven kan fremstille sammenhængende tekster i forskellige genrer og stilarter.
- Eleven har viden om varierede udtryksformer målrettet forskellige målgrupper.

Respons

- Eleven kan respondere på forskellige fremstillingsformer.
- Eleven har viden om fremstillingsformer.
- Eleven kan respondere på sproglig stil.
- Eleven har viden om sproglig stil.
- Eleven kan respondere på forholdet mellem produktion og genre.
- Eleven har viden om genretræk.

Korrektur

- Eleven kan registrere og korrigere egne og andres fejl.
- Eleven har viden om sproglig korrekthed.
- Eleven kan korrigere teksters layout.
- Eleven har viden om metoder til layout af forskellige genrer.
- Eleven kan fremstille tekster med korrekt grammatik og layout.
- Eleven har viden om grammatik, stavning, tegnsætning og layout.

Præsentation og evaluering

- Eleven kan layoute tekster, så det fremmer kommunikationen.
- Eleven har viden om formidlingsformer.
- Eleven kan lancere større multimodale produktioner.
- Eleven har viden om PR og lancering.
- Eleven kan opstille mål for nye fremstillingsprocesser.
- Eleven har viden om evalueringsmetoder.

Fortolkning

Oplevelse og indlevelse

- Eleven kan formulere egne oplevelser og sansninger i æstetisk sprog.
- Eleven har viden om æstetisk sprogbrug.
- Eleven kan følge forløb og komposition i komplekse tekster.
- Eleven har viden om komplekse fortællestrukturer og kompositioner.
- Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning.
- Eleven har viden om fortolkningsorienterede læsestrategier.

Undersøgelse

- Eleven kan undersøge samspillet mellem genre, sprog, indhold og virkelighed.
- Eleven har viden om genre, sprog, symbolik, forfatter, værk og fortæller.
- Eleven kan undersøge teksters flertydighed.
- Eleven har viden om fortællerpålidelighed, positioner og betydningslag i teksten.
- Eleven kan gennemføre en målrettet analyse af en tekst.
- Eleven har viden om analysemetoder og forståelsesstrategier.

Fortolkning

- Eleven kan fortolke egne og andres fremstillinger af identitet i tekster.
- Eleven har viden om identitetsfremstillinger.
- Eleven kan foretage flertydige fortolkninger.
- Eleven har viden om metoder til fortolkning
- Eleven kan diskutere bud på et eller flere samlede udsagn på baggrund af undersøgelsen.
- Eleven har viden om metoder til sammenstilling af undersøgelsens elementer.

Vurdering

- Eleven kan vurdere teksters form.
- Eleven har viden om vurderingskriterier vedrørende form.
- Eleven kan diskutere forskellige fortolkninger af en tekst.
- Eleven har viden om forskellige læserpositioner.
- Eleven kan vurdere teksters udsagn og kvalitet.
- Eleven har viden om vurderingsmetoder vedrørende teksters kvalitet.

Perspektivering

- Eleven kan sætte teksten i relation til aktuelle problemstillinger.
- Eleven har viden om metoder til at sætte tekster i relation til aktuelle problemstillinger.
- Eleven kan sætte tekster i perspektiv til litterær og kulturel tradition og udvikling gennem litteraturhistorisk læsning og dansk litteraturs kanon.
- Eleven har viden om kulturelle og litterære perioder og dansk litteraturs kanon.
- Eleven kan sætte tekster i relation til mulige fremtidsperspektiver.
- Eleven har viden om metoder til at sætte tekster i relation til mulige fremtidsperspektiver.

Kommunikation

Dialog

- Eleven kan argumentere og informere.
- Eleven har viden om argumentations- og informationsformer.
- Eleven kan analysere samtaler.
- Eleven har viden om retoriske virkemidler, talehandlinger og positionering.
- Eleven kan deltage aktivt, åbent og analytisk i dialog.
- Eleven har viden om demokratisk dialog.

Krop og drama

- Eleven kan bruge kroppen som udtryk.
- Eleven har viden om krop og identitet.
- Eleven kan bruge kropssprog og stemme tilpasset kommunikationssituationen.
- Eleven har viden om kropslige og retoriske virkemidler.
- Eleven kan analysere eget og andres kropssprog.
- Eleven har viden om sammenhæng mellem situation, kultur og kropssprog.

It og kommunikation

- Eleven kan diskutere etiske spørgsmål vedrørende kommunikation på internettet.
- Eleven har viden om kommunikationsetik.
- Eleven kan vælge digitale teknologier i forhold til situationen.
- Eleven har viden om digitale teknologiers kommunikationsmuligheder.
- Eleven kan diskutere betydningen af digitale kommunikationsteknologier for eget liv og fællesskab.
- Eleven har viden om sammenhængen mellem digitale teknologier og kommunikation.

Sprog og kultur

- Eleven kan kommunikere med nordmænd og svenskere.
- Eleven har viden om norsk og svensk i letforståelig form.
- Eleven kan begå sig bevidst i sprogligt komplekse situationer.
- Eleven har viden om sproglige normer og omgangsformer i forskellige situationer.
- Eleven kan kommunikere aktivt i forskellige sproglige og kulturelle situationer i en globaliseret verden.
- Eleven har viden om sammenhæng mellem situation, kultur og sprog.

Sproglig bevidsthed

- Eleven kan trække tråde fra et sprog til et andet.
- Eleven har viden om sprogets historie og sprogfamilier.
- Eleven kan iagttage en kommunikationssituation.
- Eleven har viden om kommunikationsmodeller.
- Eleven kan iagttage udtryk for holdninger i sprog.
- Eleven har viden om sproglig modalitet.
- Eleven kan iagttage, hvordan vi danner forestillinger om verden med ord og sprog.
- Eleven har viden om nuancer i sproget og sprogets virkning.
- Eleven kan karakterisere og diskutere sprog i forskellige situationer.
- Eleven har viden om sprog og sprogbrug, sprogets variation og forskellige funktioner.

Fagplan

6. klasse

Der arbejdes med grammatik med fokus på sætningsopbygning, de latinske betegnelser og stavning. Stavningen øves gennem diktater og læsning. Grammatikken trænes desuden ved hjælp af indkøbte træningshæfter.

Der arbejdes med læsestrategier og gode læsevaner. Læsningen trænes ved højtlesning, selvstændig læsning og læsning af romaner, som er udvalgt af læreren. Det forventes desuden at eleverne læser dagligt hjemme hvad der svarer til 6 romaner på årsbasis.

Der tages hul på tekstanalyse, hvor eleverne får et begyndende kendskab til enkle analysemodeller og arbejder med disse ud fra fx romaner læst på klassen.

Der udarbejdes egne tekster ud fra hovedfagsstoffet, som i 6.klasse er Romerriget og Middelalderen. Teksttyper er eventyr og klassiske fortællinger.

7. klasse

Arbejdet med grammatikken fortsættes med fortsat fokus på stavning, sætningsopbygning og tegnsætning. Arbejdet suppleres med diktater og træningshæfter. Diktater rettes af lærer eller eleven selv ved hjælp af ordbog. Variationen af skriftlige fremstillinger øges og der er fokus på forskellige måder at udtrykke sig på skriftligt. Herudover er der et øget fokus på genrekendskab, hvor eleverne skal opnå en forståelse for de forskellige genrer, både ved at læse og fremstille tekster i forskellige genrer.

Med udgangspunkt i historieundervisningen, som i 7. klasse bygger videre på tiden fra Middelalderen til Renæssancen, hvor der særligt er fokus på de opdagelsesrejsende og andre store personligheder fra perioden. Teksterne er typisk rejsedagbøger, breve, folkeviser og lyrik.

Der er fortsat fokus på læsning og læsestrategier ligesom det forventes, at eleverne læser hjemme på daglig basis - svarende til 6 romaner på årsbasis. Herudover læses der fælles tekster og romaner, som er udvalgt af læreren.

Arbejdet med tekstanalyser udvides og indeholder nu også komposition, tema og budskab.

8. og 9. klasse

Der bygges videre på grammatikken med særligt fokus på stavning, tegnsætning, bøjningssystemer, sætningsanalyse med kategorisering af ordklasser m.v. Der arbejdes med grammatikken i elevernes egne produkter, i diktater samt i træningshæfter.

Der arbejdes fortsat med læsning og læsestrategier og det forventes, at eleverne læser hjemme på daglig basis - svarende til 6 romaner på årsbasis. Herudover læses der fælles tekster¹⁾, som læreren udvælger, så undervisningen dækker en bred vifte af tekster fra fiktions- og ikke-fiktionsgenrerne, hvor både nyere og ældre litteratur er repræsenteret.

Eksempler på disse tekster:

Fiktion:

- *Skønlitteratur:*

Novelle, roman, drama, digt, kortprosa, sms-novelle, manuskript, eventyr, autofiktion

- *Æstetiske tekster:*

Spillefilm, novellefilm, billedbøger, kortfilm, musikvideo, stand-up show, animeret film, graphis novel, kunstbillede, performance, teater, tv-dramatik, hørespil, computerspil,

Ikke-fiktion:

- *Brugs- og fagtekster:*

Avisens genrer: både opinion og information, essay, satiriske tekster, faglig blog, webdoc

- *Brugs- og fagtekster (æstetiske):*

Fast reklame, levende reklame, facebook, Instagram, festtale, politisk tale, blog, hjemmeside, oplysningskampagner, satiretegninger, satireudsendelser, nyhedsudsendelse, journalistisk program, dokumentarprogram, tv-reportage, informationsudsendelse, sportsprogram, pressefoto, dokumentarfilm, lydfortællinger

Teksterne analyseres med udgangspunkt i udvalgte analysemodeller.

1) Med tekst henvises der til et bredt tekstbegreb

